

EVDEN ÇALIŞAN PERSONELİN GEÇİRDİĞİ İŞ KAZASINDAN DOLAYI İŞVERENİN SORUMLULUĞU

Coronavirüsün yayılmasının önlenmesine dair işverenler tarafından sıklıkla uygulanan tedbirlerden biri, çalışanların, işyerine gelmeden, “**home office**” olarak tabir edilen şekilde; evlerinde çalışmalarınıdır. Çalışanların iş görme edimlerini evlerinden yerine getirmeleri esasına dayanan çalışma modeli; “*ev esaslı uzaktan çalışma (home-based telework)*” olarak nitelendirilmektedir. Evden çalışanların herhangi bir bedensel zarara uğramaları halinde bu zararın “*iş kazası*” kapsamında değerlendirilip değerlendirilemeyeceği ve işverenin sorumluluğunun ölçüsü bu dönemde sıklıkla sorulan sorular arasındadır. Peşinen belirtmek isteriz ki; evden çalışan personelin uğradığı zarar, koşulları mevcutsa “*iş kazası*” sayılabilir ve zararın giderilmesi tamamen veya kısmen işverenin sorumluluğuna girebilir.

4857 Sayılı İş Kanunu Madde 14/6 2. cümle uyarınca;

İşveren, uzaktan çalışma ilişkisiyle iş verdiği çalışanın yaptığı işin niteliğini dikkate alarak iş sağlığı ve güvenliği önlemleri hususunda çalışanı bilgilendirmek, gerekli eğitimi vermek, sağlık gözetimini sağlamak ve sağladığı ekipmanla ilgili gerekli iş güvenliği tedbirlerini almakla yükümlüdür.

İlgili düzenleme ile yasa koyucu, işverenin, uzaktan çalışan çalışana karşı da, iş sağlığı ve güvenliği kapsamındaki yükümlülüklerinin devam ettiğini hatırlatmaktadır. Ancak bu halde işverenin özellikle, iş sağlığı ve güvenliği önlemlerine çalışan tarafından riayet edilip edilmediğini denetleme imkanı sınırlı yahut fiilen imkansızdır. Zira çalışan evden çalışmakta ise, işverenin, çalışanı, rızası dahilinde çalışırken denetlemesinin fiili imkansızlığı bir yana, herhangi bir zamandaki denetleme dahi, çalışanın Anayasal “*Özel hayatın gizliliği*” ve “*Konut dokunulmazlığı*” hakları kapsamında çalışanın onayına tabidir.

Doktrinde, uzaktan çalışmada işin niteliği gereği işverenin iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini almasının mümkün olmadığı hallerde, bu imkansızlığın, işverenin tazminat sorumluluğunu azaltan veya ortadan kaldıran bir faktör olarak değerlendirilmesi gerektiği görüşü ileri sürülmüştür¹.

Ev esaslı uzaktan çalışma halinde, “*çalışma ortamı*” bulunsa da “*işyeri*” mevcut değildir.

¹ Sarper Süzek, İş Akdinin Türleri, Mercck Yayınları, Nisan 2001, s.30.

6331 S. İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde 3/g'de yer alan “iş kazası” tanımına göre;

İş kazası: İşyerinde veya işin yürütümü nedeniyle meydana gelen, ölüme sebebiyet veren veya vücut bütünlüğünü ruhen ya da bedenen engelli hâle getiren olayı ifade eder.

Maddeye göre, “işyerinde veya işin yürütümü nedeniyle meydana gelen” olaylar iş kazası kapsamına girmektedir. Genel hükümler uyarınca işverenin tazminat sorumluluğunun doğması için de, “*kaza ile yapılan iş arasında illiyet bağının olması*” diğer bir deyişle “*kazanın, işle ilgili olması*” gerekmektedir.

Uzaktan çalışma halinde meydana gelen olaylar sonucu doğacak zararın “iş kazası” kapsamına girip girmediğine dair somut olayın özellikleri ve delillerin durumu Mahkeme tarafından değerlendirilecektir. Şayet evin belirli bir bölümü çalışma alanı ve haftanın belirli gün ve saatleri çalışma saatleri olarak belirlendiyse, bu yerde ve zaman diliminde meydana gelen kaza, aksi ispat edilmedikçe iş kazası sayılacaktır.

Güncel durumda coronavirus sebebiyle ev esaslı uzaktan çalışma yapması planlanan çalışanların “*çalışma saatleri*” taraflarca belirlenebilirse de evin belirli bir alanının “*çalışma alanı*” olarak özgülmesi güç olduğundan ve her halükarda kazanın meydana geldiği saatin işverence teyidi de mümkün olmadığından her bir somut durumun özelliklerini incelemek gerekecektir. Ancak işverenlerin her halükarda uzaktan çalışmaya dair eğitim verme yükümlülüklerini yerine getirmeleri ve eğitimleri çalışanlar tarafından imzalanmış eğitim formları ile kayıt altına almaları önemlidir. **Her iş kazasında olduğu üzere, ortaya çıkan zararın ne kadarının işveren tarafından giderilmesi gerektiğine dair Mahkeme tarafından kusur dağılımı yapılacak ve işveren, kendisine yüklenen kusur ölçüsünde zararı karşılayacaktır.**

Bu hususta son olarak belirtmek isteriz ki; işletmelerin, mevcut işveren mali mesuliyet sigorta poliçelerini inceleyerek, işyeri dışında meydana gelebilecek bu gibi kazaların poliçe kapsamına girip girmediğini kontrol etmeleri, bu hususta açık düzenleme bulunmuyorsa işyeri sınırları dışında da olsa “iş kazası” kapsamına girebilecek bu gibi durumları kapsayan bir zeyilname düzenlenmesi hususunda sigorta şirketleri ile iletişime geçmeleri yerinde olacaktır. **29.03.2020**

Saygılarımızla,

ONUR HUKUK BÜROSU
Av. Güngör HATEMOĞLU